

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Utlendingsdirektoratet
Utlendingsnemnda
Politiets sikkerhetstjeneste

Nr.	Vår ref	Dato
A-1/2024	23/116	23.07.24

Instruks om behandling av saker etter statsborgerloven som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn

Innhold

Instruks om behandling av saker etter statsborgerloven som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn.....	1
1 Innledning	3
2 Sentrale begreper	3
2.1 Grunnleggende nasjonale interesser	3
2.2 Utenrikspolitiske hensyn	4
3 Vedtaks- og instruksjonsmyndighet	4
4 Veiledende indikatorliste	5
5 Saksbehandlingsrutiner for UDI i saker som skal oversendes departementet for mulig avslag etter statsborgerloven § 7 annet ledd eller § 22 a femte ledd.....	7
5.1 Identifisering av saker.....	7
5.2 Foreleggelse av saker for PST, Utenriksdepartementet mv.	8
5.2.1 Kontroll opp mot PSTs registre	8
5.2.2 Foreleggelse av saker som ligger an til innvilgelse.....	8
5.3 Vurdering og anbefaling fra PST	9

Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo
postmottak@aid.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 64
www.aid.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org. nr.
983 887 457

Avdeling
Integreringsavdelingen

Saksbehandler
Truls Knudsen
22 24 77 19

5.4	Vurdering fra Utenriksdepartementet.....	9
5.5	Oversendelsen til departementet.....	10
6	Saksbehandlingsrutiner for UDI i saker som skal oversendes departementet for mulig tap av statsborgerskap etter statsborgerloven § 26 b.....	12
7	Saksbehandlingsrutiner for UNE i saker som skal forelegges departementet for mulig avslag etter statsborgerloven § 7 annet ledd og § 22 b femte ledd.....	13
7.1	Orientering til departementet	13
7.2	Oversendelse av saker til departementet for vurdering	14
7.3	Særlig om saker der UNE avholder nemndmøte før oversendelse av sak	15
7.3.1	Saker der UNE gjennomfører nemndmøte før oversendelse.....	16
7.3.2	Saker der nemndmøte stanses før oversendelse	16
8	Departementets behandling av saken	16
8.1	Departementets tilbakemelding	16
8.2	Samhandling med Justis- og beredskapsdepartementet	17
9	Tilfeller der formkravene fravikes.....	17
10	Klageadgang og søksmål.....	17
10.1	Saker der vedtak er fattet i henhold til statsborgerloven §§ 7 annet ledd og 22 a femte ledd	17
10.2	Saker som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn, men vedtak er fattet i henhold til de alminnelige reglene i statsborgerloven	18
10.2.1	Klageoversendelse til UNE	18
10.3	Saker der det er fattet vedtak etter statsborgerloven § 26 b.....	18
11	Fritt rettsråd, fri sakførsel og fritak fra rettsgebyr	Feil! Bokmerke er ikke definert.
12	Oppnevning av advokat	Feil! Bokmerke er ikke definert.
12.1	Tidspunkt for tildeling av advokat i saker etter §§ 7 annet ledd og 22 a femte ledd	Feil! Bokmerke er ikke definert.
12.2	Tidspunkt for tildeling av advokat i saker etter § 26 b	Feil! Bokmerke er ikke definert.
13	Plikt til å informere departementet i andre saker som berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn.....	20
14	Håndtering av gradert informasjon	20
15	Partsinnsyn.....	21
15.1	Klageoversendelse.....	21
15.2	Samhandling med Justis- og beredskapsdepartementet	22
16	Journalføring av saker	22
17	Mediehenvendelser.....	22

1 Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (departementet) viser til lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) og departementets instruksjonsrett iht. statsborgerloven § 28. Bestemmelsen gir departementet hjemmel til å instruere i enhver sakstype, for å ivareta nevnte hensyn, jf. annet ledd. Spørsmål om hensyn til grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn gjør seg gjeldende kan oppstå både når en søknad er til behandling hos UDI og senere, når UNE har fått klagesaken til behandling.

Med hjemmel i statsborgerloven § 28 annet ledd gis det herved instruks til Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Politiets sikkerhetstjeneste (PST) om behandling av saker etter statsborgerloven §§ 7 annet ledd, 22 a femte ledd, 26 b og andre saker etter statsborgerloven som berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn. Instruksen gjelder for PST der dette fremgår uttrykkelig av teksten.

Rundskriv Q-30/2011 om formkrav til Utlendingsdirektoratets praksisforeleggelses og rapportering om positive vedtak etter statsborgerloven, og departementets tilbakemeldinger, gjelder ikke for saker som er omfattet av foreliggende instruks.

Retningslinjene er ikke uttømmende. På grunn av sakenes særegne karakter kan det i enkelte tilfeller være behov for at retningslinjene fravikes.

Instruksen trer i kraft 23. juli 2024, og erstatter F-05/18, som oppheves.

2 Sentrale begreper

Begrepene «grunnleggende nasjonale interesser» og «utenrikspolitiske hensyn» vil til en viss grad kunne være overlappende, eksempelvis i saker som gjelder personer med tilknytning til internasjonal terrorisme. Begrepene skal forstås på samme måte som i utlendingsloven.

2.1 Grunnleggende nasjonale interesser

Begrepet "grunnleggende nasjonale interesser" erstattet begrepet "rikets sikkerhet", som ble brukt i statsborgerloven frem til lovendring som trådte i kraft 1. januar 2013. Begrepet er ikke definert i statsborgerloven, og en endelig avgrensning vil måtte bero på en konkret og sammensatt vurdering. Begrepet må tolkes i lys av den generelle samfunnsutviklingen og endringer i det internasjonale trusselbildet, og har en dynamisk karakter.

Begrepet "grunnleggende nasjonale interesser" kan blant annet omfatte temaer som spionasje, sabotasje, undergravende virksomhet mv., som regel til fordel for en annen stat. Herunder innbefattes handlinger, politisk virksomhet mv., som kan berøre forholdet til fremmede stater.

Tilknytning til terrorvirksomhet omfattes også av begrepet. Det kreves ikke at en person har en lederrolle eller avgjørende innflytelse for å fastslå tilknytning. Det kan være tilstrekkelig at

personens tilstedeværelse kan utgjøre en trussel mot rikets sikkerhet, for eksempel ved at vedkommende kan trekke terrorvirksomhet mot Norge, eller inspirere eller motivere til ekstremistiske handlinger.

Grunnleggende nasjonale interesser vil kunne omfatte både norske og utenlandske interesser i Norge, trusler mot norske interesser i utlandet og hensynet til Norges alliansepartnere.

Ved vurderingen av hva som kan sies å utgjøre en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser, har hensynet til forebygging stor vekt. Det skal foretas en fremtidsrettet vurdering av om vedkommende kan komme til å utgjøre en slik trussel. Hvor stor grad av sannsynlighet for en fremtidig aktivitet som kreves, vil bero på hvor alvorlig faren som truer er. Det kreves ikke mistanke om at søkeren vil begå eller har begått konkrete, individualiserte straffbare handlinger. Høyesterett har uttalt om utlendingsloven 1988 §§ 29 og 30 at " [der] det er risiko for terrorhandlinger av noe omfang, vil nok selv en begrenset, men reell risiko for slike handlinger kunne true rikets sikkerhet på en slik måte at vilkåret for utvisning kan være oppfylt", jf. Rt. 2007 s. 1573. Dette må også være gjeldende for saker som berører grunnleggende nasjonale interesser etter statsborgerloven.

2.2 Utenrikspolitiske hensyn

Begrepet er ikke nærmere definert i statsborgerloven. Lovens forarbeider har følgende omtale: «Som eksempel kan man tenke seg at det befinner seg en utlending i Norge som ønskes utlevert til et annet land. Det kan være utenrikspolitisk uheldig om norsk statsborgerskap innvilges mens utleveringssøknaden behandles. Vedkommende kan senere fremme ny søknad om statsborgerskap. Begrepet utenrikspolitiske hensyn dekker også hensynet til andre lands sikkerhet.»¹

Av forarbeidene til utlendingsloven² følger det at begrepet er omfattende og kan fortone seg noe uforutsigbart i lys av at vurderingen kan være tids- og situasjonsbetinget, og at det derfor er vanskelig å gi konkrete retningslinjer for begrepets innhold. Det foreligger per i dag ingen relevant rettspraksis om tolkningen av «utenrikspolitiske hensyn». I juridisk teori er begrepet kun gitt en begrenset behandling.

Begrepet vil tradisjonelt dreie seg om forholdet mellom Norge og fremmede stater eller internasjonale organisasjoner. I den utstrekning en sak kan føre til reaksjoner fra disse eller på annen måte påvirke Norges internasjonale forbindelser, vil dette være å betrakte som et utenrikspolitisk anliggende.

---

¹ Jf. Ot.prp.nr. 41 (2004-2005) punkt 8.11.6.

² Jf. NOU 2004:20 s. 351 og Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) punkt 18.1.2.

3 Vedtaks- og instruksjonsmyndighet

Den som søker norsk statsborgerskap har et rettskrav på dette, så lenge vilkårene i statsborgerloven § 7 første ledd er oppfylt. I statsborgerloven § 7 annet ledd gjøres det likevel en reservasjon fra rettskravet, dersom hensynet til grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn taler mot å innvilge norsk statsborgerskap. Hvorvidt slike hensyn gjør seg gjeldende, skal avgjøres av departementet.

Likeledes gjøres en reservasjon fra retten til gjenerverv av norsk statsborgerskap etter statsborgerloven § 22 a dersom hensynet til grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn taler mot. Det fastsettes i statsborgerloven § 27 første ledd at det er Utlendingsdirektoratet som treffer vedtak om meldingen skal godtas eller ikke.

Dersom det foreligger forhold som nevnt i statsborgerloven § 22 a femte ledd, følger saken samme rutiner som i en sak etter § 7 annet ledd og departementet avgjør saken, jf. § 22 annet ledd.

Statsborgerloven § 26 b fastsetter at departementet av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser kan treffe vedtak om tap av statsborgerskap for en person som også har annet statsborgerskap, og som har utvist en fremferd som kan tilsi at vedkommende sterkt vil skade slike interesser.

Departementet skal fatte vedtak om å avslå en søknad om eller melding om gjenerverv av statsborgerskap etter statsborgerloven §§ 7 annet ledd, 22 a femte ledd eller tap av statsborgerskap etter statsborgerloven § 26 b. Departementet kan også, med hjemmel i statsborgerloven § 28 annet ledd, gi generelle instruksjoner om lovforståelse, skjønnsutøvelse, hvilket faktum som skal legges til grunn og subsumsjon, samt gi instruksjoner om hva som skal bli resultatet i en konkret enkeltsak. Brudd på instruksjonen innebærer ikke at truffet vedtak blir ugyldig. Det må vurderes konkret om innvilgelse uten forutgående foreleggelse, i strid med denne instruks, kan tilbakekalles fordi vedtaket kan anses ugyldig, jf. statsborgerloven § 26 annet ledd.

4 Veiledende indikatorliste

Listen nedenfor angir forhold som **kan** indikere at en sak etter statsborgerloven kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn, slik at saken skal forelegges PST og/eller Utenriksdepartementet, jf. instruksens punkt 5.2, og senere departementet, jf. punkt 5.5. **Listen er ikke en uttømmende angivelse av hvilke typer saker etter statsborgerloven som skal forelegges departementet.**

UDI og UNE skal foreta en selvstendig og konkret vurdering av sakens opplysninger og av spørsmålet om saken skal forelegges departementet. **Dersom UDI/UNE er i tvil om hvorvidt en sak kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske**

hensyn, skal saken forelegges departementet og eventuelt PST/Utenriksdepartementet i henhold til denne instruksen.

Veiledende indikatorliste:

- 1. FNs sikkerhetsråd har vedtatt sanksjoner** overfor søkeren eller en organisasjon søkeren er medlem av, eller **EU har vedtatt restriktive tiltak** overfor søkeren eller en organisasjon/enhet søkeren har tilknytning til. Tilsvarende gjelder dersom søkeren eller en organisasjon/enhet vedkommende har tilknytning til, er **oppført på EUs lister over personer, organisasjoner og enheter som omfattes av EUs felles holdning om særskilte tiltak mot terrorisme** (EUs terrorliste).
2. Det er grunn til å anta at søkeren har **en ikke perifer tilknytning til et terrornettverk/terrorforbund** som har gjennomført voldelige handlinger, eller at søkeren har **en ikke perifer tilknytning til en gruppering, en organisasjon eller et parti** med forbindelser til, eller som aktivt støtter, terrornettverk eller grupperinger som har gjennomført voldelige ekstremistiske handlinger. I vurderingen kan det ses hen til blant annet tilknytningens varighet og om søkeren har vært utsatt for tvangsmessig rekruttering.
3. Det er grunn til å anta at søkeren på annen måte har **en ikke perifer tilknytning til terrorvirksomhet**, herunder gjennom å inspirere eller motivere til ekstremistiske handlinger uten at konkrete handlinger er begått.
4. Det er grunn til å anta at søkeren har en **politisk og/eller ideologisk overbevisning** som tilsier at vedkommende støtter anvendelse av ekstremistiske og voldelige handlinger.
5. Det er grunn til å anta at søkeren kan knyttes **til flyktningspionasje**.
6. Det er grunn til å anta at søkeren arbeider for/har arbeidet for, har/har hatt **tilknytning til eller har kunnskap om sikkerhets- og /eller etterretningstjenester, eller har kunnskap om etterretningsinformasjon for øvrig**.
7. Det er grunn til å anta at søkeren kan utgjøre en **trussel mot norske myndighetspersoner, offentlige organer, viktig infrastruktur, samferdsel, helseberedskap eller utenlandske representasjoner, eller på andre måter vil sette betydelige samfunnsinteresser i fare**.
8. Søkeren tilhører et **regime** Norge ikke anerkjenner.
9. Søkeren er en **profilert person**, og/eller har hatt en **fremtredende politisk/administrativ posisjon**, og utfallet av saken kan **utløse reaksjoner** fra hjemlandets myndigheter eller fra andre lands myndigheter.

10. Søkeren har eller antas å ha hatt en **høyere posisjon i militæret** eller politiet i et land som ikke har et demokratisk styresett.
11. Det er grunn til å anta at søkeren har deltatt i, eller har bidratt til, særlig **samfunnsfarlig kriminalitet, organisert kriminalitet, krigsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten eller folkemord.**
12. Søkeren har foretatt flere **utenlandsreiser** fra et land som er **restriktivt med å gi utreisetillatelser.**
13. Søkeren er, eller har vært, **tilmeldt personell eller familiemedlem bosatt i samme husholdning som slikt personell, ved et annet lands diplomatiske representasjon i Norge eller i et annet land.** Med tilmeldt personell menes både tjenestepersonell og personer med diplomatstatus, herunder personell som har vært tilmeldt ved lønnet konsulær representasjon, eller ved mellomstatlig organisasjon eller konvensjonsorgan.
14. Det er grunn til å anta at søkeren har **deltatt i våpenhandel** eller har **kunnskap om våpenindustri**, som er straffbart i henhold til konvensjonsforpliktelser Norge er bundet av.
15. Søkeren har **arbeidet** i en bedrift, akademisk institusjon eller forskningsinstitusjon som kan mistenkes for å fremstille **masseødeleggelsesvåpen og/eller leveringsmidler for slike.**
16. Søkeren studerer eller har studert ved **høyere studium eller driver forskning** innen fagområder som er relevante for spredning av **masseødeleggelsesvåpen og/eller leveringsmidler** for slike, jf. lov av 18. desember 1987 nr. 93 om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi mv. (eksportkontrollloven) med forskrift av 19. juni 2013 til gjennomføring av utførselsreguleringen for strategiske varer, tjenester og teknologi.
17. Saken er knyttet til samarbeidsordninger med **internasjonale domstoler eller internasjonale organer** har henvendt seg til norske myndigheter om saken.
18. Søkeren er ønsket **utlevert av et annet lands myndigheter** i forbindelse med en straffesak.

5 Saksbehandlingsrutiner for UDI i saker som skal oversendes departementet for mulig avslag etter statsborgerloven § 7 annet ledd eller § 22 a femte ledd

5.1 Identifisering av saker

UDI skal i **alle enkeltsaker** etter statsborgerloven vurdere om det framkommer, eller om det er nødvendig å innhente opplysninger som tilsier at saken kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn, jf. § 28 annet ledd. I denne vurderingen vil indikatorlisten (se punkt 4) være et hjelpemiddel.

5.2 Foreleggelse av saker for PST, Utenriksdepartementet mv.

5.2.1 Kontroll opp mot PSTs registre

Alle søknader om og meldinger om gjenerverv av norsk statsborgerskap skal **kontrolleres opp mot PSTs registre**. Denne kontrollen foretas med hjemmel i statsborgerforskriften § 14-1 tredje ledd. I utgangspunktet vil denne kontrollen være tilstrekkelig til å kunne avgjøre om saken berører grunnleggende nasjonale interesser og skal utredes nærmere. Saksbehandlere i UDI skal likevel være oppmerksomme på nye forhold i saken i etterkant av kontrollen mot PST sine registre, se punkt 5.2.2.

Hvis PST ønsker å utrede saken nærmere, skal saken forelegges PST i samsvar med avtalte rutiner.

Dersom **PST initierer en sak på et senere tidspunkt, mens statsborgersak er til behandling i UDI eller UNE**, skal UDI/UNE behandle saken i tråd med punkt 5.5/7.2.

5.2.2 Foreleggelse av saker som ligger an til innvilgelse

Når UDI blir oppmerksom på at en sak som ligger an til innvilgelse, inneholder opplysninger som på annen måte tilsier at saken kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn, skal den aktuelle saken som utgangspunkt forelegges PST og/eller Utenriksdepartementet med en **frist på tre uker**. Fristen kan settes kortere ved behov. UDI skal i foreleggelsen til PST og/eller Utenriksdepartementet be om, innen fristen på tre uker, å få beskjed om det er behov for mer tid. I enkelte saker må både PST og Utenriksdepartementet involveres.

Saken skal forelegges PST og/eller Utenriksdepartementet i samsvar med avtalte rutiner.

UDI skal i **foreleggelsen til PST** be om en vurdering av om søkeren utgjør en fremtidig trussel mot grunnleggende nasjonale interesser og om saken på annen måte berører grunnleggende nasjonale interesser iht. statsborgerloven §§ 7 annet ledd eller 22 a femte ledd.

UDI skal i **foreleggelsen til Utenriksdepartementet** be om en vurdering av om saken berører utenrikspolitiske hensyn iht. statsborgerloven §§ 7 annet ledd eller § 22 a femte ledd.

I saker som inneholder opplysninger som knytter søkeren til organisert kriminalitet, krigsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten eller folkemord, skal UDI/UNE vurdere om **Kripos skal orienteres**.

5.3 Vurdering og anbefaling fra PST

PST vurderer om søkeren utgjør en fremtidig trussel mot grunnleggende nasjonale interesser i saker de mottar fra UDI iht. foreliggende instruks. Dersom PST kommer til at søkeren utgjør en fremtidig trussel, eller at en sak på annen måte berører grunnleggende nasjonale interesser, skriver PST **en vurdering og en begrunnet anbefaling av hva som bør bli utfallet i saken** vurdert opp mot de aktuelle hensynene. Hvor utførlig begrunnelse som gis, vurderes i den enkelte sak, særlig sett hen til behovet for konfidensialitet.

PST skal, der det er innenfor PSTs mandat, også vurdere elementer som kan tilsi at saken på annen måte berører grunnleggende nasjonale interesser iht. statsborgerloven §§ 7 annet ledd eller 22 a femte ledd, for eksempel om søkeren inngår i en kontekst som kan påvirke trusselbildet i og mot Norge eller mot Norges alliansepartnere.

UDI har et selvstendig ansvar for å vurdere om saken kan berøre grunnleggende nasjonale interesser og skal oversendes departementet. Dette gjelder selv om PST kommer til at søkeren ikke utgjør en fremtidig trussel mot grunnleggende nasjonale interesser eller at saken på annen måte berører de nevnte hensyn.

Dersom PST kommer til at søkeren ikke utgjør en fremtidig trussel mot grunnleggende nasjonale interesser og eventuelt at saken ikke på annen måte berører grunnleggende nasjonale interesser, meldes dette tilbake til UDI i samsvar med rutiner som er avtalt mellom PST og UDI.

Selv om PST ikke har hatt merknader til en sak, skal UDI likevel **forelegge saken for PST på nytt** dersom Utenriksdepartementet har vurdert at saken kan berøre utenrikspolitiske hensyn. Ugraderte dokumenter og dokumenter gradert til og med Begrenset kan sendes elektronisk via Nasjonalt Begrenset Nett (NBN). Dersom ett eller flere av dokumentene i saksoversendelsen har en høyere gradering enn Begrenset, sendes sakens dokumenter på annen egnet måte. Se også punkt 14 om håndtering av gradert informasjon.

Vurderingene fra PST skal som hovedregel sendes direkte til UDI.

Dersom særlige grunner tilsier det, sendes vurderingene via departementet ved ekspedisjonssjefen i Integreringsavdelingen. Ugraderte dokumenter og dokumenter gradert til og med Begrenset kan sendes elektronisk via Nasjonalt Begrenset Nett (NBN) til departementets postmottaksklient.

I medhold av statsborgerloven § 28 har departementet endelig beslutningsmyndighet i alle saker som berører grunnleggende nasjonale interesser og/eller utenrikspolitiske hensyn.

5.4 Vurdering fra Utenriksdepartementet

UDI må, uavhengig av Utenriksdepartementets tilbakemelding, foreta en selvstendig vurdering av om vilkårene i statsborgerloven er oppfylt.

Utenriksdepartementet vurderer om en sak berører utenrikspolitiske hensyn i henhold til statsborgerloven § 28 annet ledd i saker de mottar fra UDI/UNE etter foreliggende instruks.

Dersom Utenriksdepartementet kommer til at en sak berører utenrikspolitiske hensyn, gir de **en vurdering og begrunnet anbefaling om hva som bør bli utfallet i saken** vurdert opp mot de utenrikspolitiske konsekvensene. Hvor utførlig begrunnelse som gis, vurderes i den enkelte sak, særlig sett hen til behovet for konfidensialitet.

Selv om Utenriksdepartementet ikke har hatt merknader til en sak de har fått seg forelagt på bakgrunn av indikatorlisten, skal UDI vurdere om det er behov for å **forelegge saken for Utenriksdepartementet på nytt** dersom PST har vurdert at saken kan berøre grunnleggende nasjonale interesser. Utenriksdepartementet skal uttale seg om et avslag på søknad om eller melding om gjenerverv av statsborgerskap grunnet grunnleggende nasjonale interesser vil berøre utenrikspolitiske hensyn. PST skal i slike tilfeller forhåndsvarsles om at det blir delt informasjon med Utenriksdepartementet og gis anledning til å uttale seg om deling av informasjon. Ugraderte dokumenter og dokumenter gradert til og med Begrenset kan i slike tilfeller sendes elektronisk via Nasjonalt Begrenset Nett (NBN) til departementets postmottaksklient. Dersom ett eller flere av dokumentene i saksoversendelsen har en høyere gradering enn Begrenset, sendes sakens dokumenter på annen egnet måte. Se også punkt 14 om håndtering av gradert informasjon.

Vurderinger fra Utenriksdepartementet skal som hovedregel sendes direkte til UDI.

Dersom særlige grunner tilsier det, sendes vurderingene via departementet ved ekspedisjonssjefen i Integreringsavdelingen. Ugraderte dokumenter og dokumenter gradert til og med Begrenset kan i slike tilfeller sendes elektronisk via NBN til departementets postmottaksklient.

I medhold av statsborgerloven § 28 har departementet endelig beslutningsmyndighet i alle saker som berører grunnleggende nasjonale interesser og/eller utenrikspolitiske hensyn.

5.5 Oversendelsen til departementet

Dersom UDI mener departementet bør informeres om en sak før saken formelt oversendes, skal relevant informasjon om saken meddeles departementet så snart som mulig. Kravene til saksoversendelsens **form** som fremgår nedenfor skal anvendes så langt de passer.

UDI skal oversende aktuelle saker til departementet så snart som mulig etter at UDI har mottatt tilbakemelding fra PST eller Utenriksdepartementet på foreleggelse av sak. UDI skal prioritere oversendelse av aktuelle saker. Departementet kan ved behov sette en annen frist.

UDI skal som hovedregel ikke oversende saker om søknad om eller melding om gjenerverv av norsk statsborgerskap der UDI vil avslå søknaden etter de alminnelige reglene i statsborgerloven. Se for øvrig punkt 13 om plikt til å informere departementet i andre saker.

Krav til saksoversendelsens form:

- Saksoversendelsen skal være skriftlig og i brevs form.
- Brevet skal ha følgende faste overskrift: "Oversendelse av sak etter statsborgerloven § 7 annet ledd/§ 22 a femte ledd", etterfulgt av hvilke(t) land søkeren er borger av, navn, fødselsdato og DUF-nummer.
- Brevet skal rettes til Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Integreringsavdelingen ved ekspedisjonssjefen.
- Brev og vedlegg skal sendes på egnet måte iht. det til enhver tid gjeldende regelverk. Ugraderte dokumenter og dokumenter gradert til og med Begrenset kan sendes samlet, elektronisk via NBN til departementets postmottaksklient. Dersom ett eller flere av dokumentene i saksoversendelsen har en høyere gradering enn Begrenset, sendes sakens dokumenter samlet på annen egnet måte. Se også punkt 14 nedenfor om håndtering av gradert informasjon.

Departementet kan bestemme at saksoversendelsen i en enkelt sak likevel ikke skal kunne gjøres elektronisk.

Ovennevnte formkrav gjelder også for eventuelle andre oversendelser mellom UDI og departementet i anledning en sak.

Krav til oversendelsesbrevets innhold og vedlegg:

Oversendelsesbrevet skal inneholde:

- Et sammendrag av saken (fremstilling av sakens faktum)
- Opplysninger om PSTs, Utenriksdepartementets eller eventuelt andre instansers befatning med saken, og en redegjørelse av deres vurderinger og anbefaling om utfall av saken. Dersom PST eller Utenriksdepartementet har hatt merknader til en sak, skal UDI påse at det er gitt en anbefaling om hva som bør bli sakens utfall, jf. punkt 4.2 og 4.3.
- En vurdering av om vilkårene i statsborgerloven § 7 første og annet ledd er oppfylt.
- Opplysninger om hvorvidt forholdene som anses å berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn er kjent fra andre saker.
- En vurdering av saken opp mot gjeldende praksis.
- Opplysninger om relevant praksis i andre land som det er naturlig å sammenlikne seg med eller relevante avgjørelser fra EMD.

Som vedlegg til oversendelsesbrevet skal følge:

- Utkast til departementets vedtak basert på de opplysninger som foreligger på oversendelsestidspunktet.
- Kopi av eventuelle uttalelser fra PST, Utenriksdepartementet eller andre instanser.

- Kopi av eventuelle andre relevante dokumenter i saken som ikke er tilgjengelig for departementet i Datasystemet for utlendings- og flyktningsaker (DUF).

6 Saksbehandlingsrutiner for UDI i saker som skal oversendes departementet for mulig tap av statsborgerskap etter statsborgerloven § 26 b

Saker der PST ber UDI vurdere tap av norsk statsborgerskap av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser med hjemmel i statsborgerloven § 26 b, skal oversendes departementet uten ugrunnet opphold.

UDI og departementet skal ha dialog med PST i sakene når dette er relevant og varsle PST før det tas skritt i en sak som kan få betydning for PSTs oppgaver.

Krav til saksoversendelsens form:

- Saksoversendelsen skal være skriftlig og i brevform.
- Brevet skal ha følgende faste overskrift: "Oversendelse av sak etter statsborgerloven § 26 b", etterfulgt av hvilke land personen er borger av, navn, fødselsdato og DUF-nummer.
- Brevet skal rettes til departementet, Integreringsavdelingen ved ekspedisjonssjefen.
- Brev og vedlegg skal sendes på egnet måte iht. til det til enhver tid gjeldende regelverk. Ugraderte dokumenter og dokumenter gradert til og med Begrenset kan sendes samlet, elektronisk via Nasjonal Begrenset Nett (NBN) til departementets postmottaksklient. Dersom ett eller flere av dokumentene i saksoversendelsen har en høyere gradering enn Begrenset, sendes sakens dokumenter samlet på annen egnet måte. Se også punkt 14 nedenfor om håndtering av gradert informasjon.

Ovennevnte formkrav gjelder også for eventuelle andre oversendelser mellom UDI og departementet i anledning en sak.

Krav til oversendelsesbrevets innhold og vedlegg:

Oversendelsesbrevet skal inneholde:

- Et sammendrag av personens historikk
- Opplysninger om PSTs vurdering av saken
- En vurdering av om det skal sendes forhåndsvarsel iht. forvaltningsloven §16 første ledd, eller om det foreligger omstendigheter som tilsier at forhåndsvarsel unnlates, jf. forvaltningsloven § 16 tredje ledd.
- En vurdering av om vilkårene i statsborgerloven § 26 b er oppfylt, derunder en redegjørelse for:
  - kravet om annet statsborgerskap
  - kravet om utvist fremferd
  - forholdsmessighetsvurderingen & en vurdering av barnets/barnas beste i saker der barn vil bli berørt av et eventuelt vedtak om tap

- hvorvidt anvendelse av bestemmelsen anses å kunne bidra til å forebygge handlinger som vil være sterkt til skade for grunnleggende nasjonale interesser.
- Opplysninger om hvorvidt forholdene som anses å berøre grunnleggende nasjonale interesser er kjent fra andre saker.
- En vurdering av saken opp mot gjeldende praksis
- Opplysninger om relevant praksis eller relevante avgjørelser fra andre land som det er naturlig å sammenlikne seg med.
- Opplysninger om UDI ved tap av statsborgerskap vil vurdere utvisning og saksoversendelse til JD i tråd med rundskriv GI-20/2023, samt hva som er UDIs foreløpige standpunkt i utvisningssaken dersom det eventuelt kan redegjøres for på dette tidspunktet.

Som vedlegg til oversendelsesbrevet skal følge:

- Utkast til departementets forhåndsvarsel eller vedtak basert på de opplysninger som foreligger på oversendelsestidspunktet:
  - Utkast til forhåndsvarsel om tap av statsborgerskap dersom UDI legger opp til at personen skal forhåndsvarsles
  - Utkast til vedtak om tap av statsborgerskap basert på de opplysningene som foreligger i saken på oversendelsestidspunktet, dersom UDI legger opp til at forhåndsvarsel kan unnlates (eller oversendes uansett samtidig som forhåndsvarsel)
- Kopi av uttalelse/rapport fra PST.
- Kopi av eventuelle andre relevante dokumenter i saken som ikke er tilgjengelig for departementet i DUF.

7 Saksbehandlingsrutiner for UNE i saker som skal forelegges departementet for mulig avslag etter statsborgerloven § 7 annet ledd og § 22 b femte ledd

UNE må vurdere om vilkårene i statsborgerloven § 7 første ledd er oppfylt før saken sendes til departementet. Se også særlige rutiner for saker hvor det besluttes å avholde nemndmøte og særlige regler for saker hvor opplysninger om at saken kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn først framkommer under et nemndmøte i punkt 7.3.

Dersom vilkårene i statsborgerloven § 7 første ledd ikke er oppfylt, og saken avslås på dette grunnlaget, skal UNE følge rutine for andre saker som berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn i punkt 13 om plikt til å informere departementet.

Dersom ***PST initierer en sak etter foreliggende instruks som er til behandling i UNE*** sender PST sak over til UNE. UNE behandler deretter saken i tråd med punkt 7.1 til 7.3.

7.1 Orientering til departementet

Dersom UNE mener departementet bør orienteres om en sak før den formelt oversendes, skal relevant informasjon om saken meddeles departementet så snart som mulig.

Dersom UNE, før en sak formelt oversendes departementet, har besluttet å avholde nemndmøte for å avgjøre om vilkårene i statsborgerloven § 7 første ledd er oppfylt, skal departementet orienteres så snart som mulig. Slik orientering skal inneholde:

- Redegjørelse for hvorfor UNE legger opp til at saken skal behandles i nemndmøte, herunder hvilke tvilsspørsmål saken byr på.
- Redegjørelse for om UNE legger opp til nemndmøte med eller uten personlig fremmøte.
- Tidspunktet for når nemndmøtet er berammet.

For orienteringer etter dette punktet får kravene til saksoversendelsens **form** som framgår av punkt 7.2 nedenfor anvendelse, med unntak for at brevet da skal ha følgende faste overskrift: "Orientering om sak etter statsborgerloven jf. § 7 annet ledd", etterfulgt av hvilket land søkeren er borger av, navn, fødselsdato og DUF-nummer.

7.2 Oversendelse av saker til departementet for vurdering

Dersom UNE mener at departementet bør informeres om en sak før saken formelt oversendes, skal relevant informasjon om saken meddeles departementet så snart som mulig. Kravene til saksoversendelsens **form** som fremgår nedenfor skal anvendes så langt de passer.

UNE skal oversende en sak til departementet så snart som mulig etter at UNE ble klar over at den kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn. Dersom UNE har forelagt en sak for PST og/eller Utenriksdepartementet, skal saken oversendes departementet så snart som mulig *etter* at UNE har mottatt vurderinger derfra. UNE skal prioritere oversendelse av aktuelle saker. Departementet kan ved behov sette andre frister.

Krav til saksoversendelsens form

- Saksoversendelsen skal være skriftlig og i brev form.
- Brevet skal ha følgende faste overskrift: "Oversendelse av sak etter statsborgerloven § 7 annet ledd/§ 22 a femte ledd", etterfulgt av hvilke(t) land søkeren er borger av, navn, fødselsdato, og DUF-nummer.
- Brevet skal rettes til Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Integreringsavdelingen ved ekspedisjonssjefen.
- Brev og vedlegg skal sendes på egnet måte iht. det til enhver tid gjeldende regelverk. Ugraderte dokumenter og dokumenter gradert til og med Begrenset kan sendes samlet, elektronisk via Nasjonal Begrenset Nett (NBN) til departementets postmottaksklient. Dersom ett eller flere av dokumentene i saksoversendelsen har en høyere gradering enn Begrenset, sendes sakens dokumenter samlet på annen egnet måte. Se også punkt 14 nedenfor om håndtering av gradert informasjon.

Departementet kan bestemme at saksoversendelsen i en enkelt sak likevel ikke skal kunne gjøres elektronisk.

Ovennevnte formkrav gjelder også for eventuelle andre oversendelser mellom UNE og departementet i anledning saken.

Krav til oversendelsesbrevets innhold og vedlegg

Oversendelsesbrevet skal inneholde:

- Opplysninger om når UNE ble klar over at saken kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn.
- Eventuelle opplysninger om at saksoversendelse ikke har skjedd innenfor fristen og hvorfor.
- Et sammendrag av saken (fremstilling av sakens faktum)
- En vurdering av sakens rettslige spørsmål og utfall, herunder både en vurdering av vilkårene i statsborgerloven §§ 7 første og annet ledd eller 22 a femte ledd.
- Opplysninger om PST, Utenriksdepartementet eller andre instanser har hatt befatning med saken, og om eventuell tilbakemelding fra disse instansene.
- Opplysninger om hvorvidt sakens anførsler er kjent fra andre saker.
- En vurdering av saken opp mot gjeldende praksis.
- Opplysninger om relevant praksis i andre land som det er naturlig å sammenlikne seg med. Dersom man ikke er kjent med slik praksis, må en vurdering av om det er behov for å undersøke praksis i andre land inkluderes.

Som vedlegg til oversendelsesbrev skal følge:

- Utkast til vedtak fra departementet som er basert på de opplysninger som foreligger på oversendelsestidspunktet.
- Kopi av eventuelle andre relevante dokumenter i saken som ikke er tilgjengelig for departementet i DUF.
- Kopi av eventuelle uttalelser fra PST, Utenriksdepartementet eller andre instanser.

Departementet vil, etter å ha mottatt en sak, vurdere om den skal forelegges PST og/eller Utenriksdepartementet for uttalelse.

7.3 Særlig om saker der UNE avholder nemndmøte før oversendelse av sak

UNE kan være kjent med at en sak kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn før et nemndmøte avholdes, eller det kan framkomme opplysninger under nemndmøtet som tilsier at en sak kan berøre de nevnte hensyn. I tilfeller der slike opplysninger først framkommer under et nemndmøte, må nemnda vurdere om det er

forsvarlig å fortsette/behandle saken i nemndmøte før saken oversendes departementet, eller om opplysningene er av en slik karakter at nemndmøtet bør stanses.

Dersom nemnda kommer frem til at vilkårene etter statsborgerloven § 7 første ledd ikke er oppfylt, og saken avslås på dette grunnlaget, følges rutine i punkt 13 om plikt til å informere departementet i andre saker som berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn.

7.3.1 Saker der UNE gjennomfører nemndmøte før oversendelse

I tilfeller der UNE behandler en sak i nemndmøte før oversendelse skal saken oversendes departementet så snart som mulig etter avholdt nemndmøte, men *før signering* av protokoll, og senest innen *tre uker* etter avholdt nemndmøte.

Kravene til saksoversendelsens form, innhold og vedlegg som framgår av punkt 7.2 gjelder tilsvarende.

7.3.2 Saker der nemndmøte stanses før oversendelse

Dersom nemnda kommer til at et pågående nemndmøte må stanses på grunn av de nye opplysningene som har framkommet under nemndmøtet, skal saksoversendelsen skje i samsvar med det som framgår av punkt 7.2.

8 Departementets behandling av saken

Når saksoversendelsen er mottatt vurderer departementet videre saksgang, herunder om det er grunnlag for å avslå søknaden med hjemmel i statsborgerloven §§ 7 annet ledd eller 22 a femte ledd eller fatte vedtak om tap av statsborgerskap etter lovens § 26 b.

8.1 Departementets tilbakemelding

Dersom departementet trenger ytterligere utredning, verifisering eller vurderinger fra UDI/UNE før det tar stilling til saken, vil departementet anmode UDI/UNE om dette. Det samme gjelder der departementet ser behov for endringer i vedtaksutkastet som er oversendt.

Følgende formkrav skal følges med mindre særlige forhold gir grunn til noe annet:

- Tilbakemeldingen skal gis skriftlig og i brevs form.
- Brevet skal ha følgende faste overskrift: "Tilbakemelding fra departementet i sak som gjelder statsborgerloven jf. §§ 7 annet ledd, 22 a femte ledd eller 26 b", etterfulgt av hvilket land søkeren er statsborger av, navn, fødselsdato og DUF-nummer.
- Brevet rettes til UDI ved direktøren eller til UNE ved direktøren.

Dersom departementet etter en vurdering av saken finner at det ikke er grunnlag for å avslå saken med hjemmel i statsborgerloven § 7 annet ledd, § 22 a femte ledd eller fatte vedtak om tap etter statsborgerloven § 26 b, returneres saken til UDI/UNE med samme formkrav.

Departementet skal ha dialog med PST før et vedtak om avslag eller tap treffes og underrettes. Vedtak og forhåndsvarsler i aktuelle saker skal forelegges PST for vurdering av gradering av informasjon og koordinering før utsendelse eller underretting. Kopi av vedtak sendes UDI/UNE, PST og i tilfeller av tap etter § 26 b til Justis- og beredskapsdepartementet.

Ved vedtak om tap av norsk statsborgerskap skal departementet koordinere (med PST) at passmyndighetene (lokalt politidistrikt/utenriksstasjon) fatter vedtak om tilbakekall og inndragning av norsk pass, jf. passloven § 7 første ledd bokstav a. UDI skal melde fra til Skatteetaten om at personen ikke lenger er norsk.

8.2 Samhandling med Justis- og beredskapsdepartementet

I enkelte saker vil det være behov for dialog og koordinering mellom UDI, departementet og Justis- og beredskapsdepartementet. Eksempelvis i saker der det er aktuelt både å treffe vedtak om tap av norsk statsborgerskap i medhold av statsborgerloven § 26 b og vedtak om utvisning i medhold av utlendingsloven kapittel 14, og i en etterfølgende rettsprosess.

9 Tilfeller der formkravene fravikes

Dersom UDI eller UNE i et særskilt tilfelle ikke følger formkravene fastsatt i denne instruksen, skal redegjørelsen eller oversendelsen dokumenteres i etterkant for å sikre tilstrekkelig notoritet, med mindre departementet gir beskjed om noe annet. Tilsvarende gjelder for eventuelle tilbakemeldinger fra departementet. Formkravene stilt opp i instruksjonen skal følges ved etterfølgende dokumentering.

10 Klageadgang og søksmål

10.1 Saker der vedtak er fattet i henhold til statsborgerloven §§ 7 annet ledd og 22 a femte ledd

Departementets vedtak om å avslå søknad om statsborgerskap etter statsborgerloven §§ 7 annet ledd eller 22 a femte ledd kan ikke påklages, jf. § 27 tredje ledd annet punktum. Det kan imidlertid tas ut søksmål mot departementet for domstolen. Hvis det reises søksmål om gyldigheten av departementets vedtak etter § 7 annet ledd bærer staten alle kostnader ved saken, jf. § 27 tredje ledd tredje punktum.

Informasjon om at vedtaket ikke kan påklages, og muligheten for å anlegge søksmål mot staten, skal framgå av vedtaket.

Statsborgerloven §§ 31a-31h har regler om saksbehandlingen i domstolen av søksmål om gyldigheten av vedtak etter § 7 annet ledd og § 26 b. Søksmålsfrister framgår av § 31b. Bestemmelsene i §§ 31c-31f regulerer oppnevning av særskilt advokat, dennes rolle og kommunikasjon.

10.2 Saker som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn, men vedtak er fattet i henhold til de alminnelige reglene i statsborgerloven

UDI skal som hovedregel ikke oversende saker om søknad om eller melding om gjenerverv av statsborgerskap der UDI vil avslå søknaden etter de alminnelige reglene i statsborgerloven. I saker der UDI vil avslå en søknad eller melding om gjenerverv fordi ett eller flere av vilkårene i statsborgerloven §§ 7 første ledd eller 22 a ikke er oppfylt, og det foreligger forhold i saken som kan indikere at saken kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn, kommer de vanlige reglene om klage i statsborgerloven § 27 tredje ledd første punktum til anvendelse.

10.2.1 Klageoversendelse til UNE

Ved klageoversendelse skal UDI gjøre UNE kjent med at saken kan berøre grunnleggende nasjonale interesser og/eller utenrikspolitiske hensyn. UDI skal informere UNE i eget dokument om at saken inneholder opplysninger som er av betydning for en vurdering av statsborgerloven §§ 7 annet ledd eller 22 a femte ledd. UNE skal på bakgrunn av denne informasjonen, forelegge saken for PST og departementet før vedtak fattes dersom det er aktuelt å ta en klage til følge. Dette gjelder likevel kun i saker der har hatt merknader til saken.

UDI må vurdere om saksoversendelsen til UNE inneholder opplysninger som er gradert etter sikkerhetsloven, jf. punkt 14 nedenfor ("Håndtering av gradert informasjon"), og/eller opplysninger som skal/bør unntas fra partsinnsyn i henhold til forvaltningsloven, jf. punkt 15 nedenfor ("Partsinnsyn").

Saker som av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn eventuelt er skjermet i UDI, skal fortsatt skjermes når de oversendes UNE for klagebehandling, og UDI skal opplyse i oversendelsesbrevet at saken er skjermet. UDI åpner saken for nærmere spesifiserte medarbeidere etter at UNE har gitt tilbakemelding om hvem som har tjenstlig behov for tilgang til saken.

10.3 Saker der det er fattet vedtak etter statsborgerloven § 26 b

Departementets vedtak etter statsborgerloven § 26 b kan ikke påklages, jf. § 27 tredje ledd annet punktum. Det kan tas ut søksmål mot departementet for domstolen. Hvis det reises søksmål om gyldigheten av departementets vedtak etter § 26 b bærer staten alle kostnader ved saken, jf. § 27 tredje ledd tredje punktum.

Informasjon om at vedtaket ikke kan påklages, og muligheten for å anlegge søksmål mot staten, skal framgå av vedtaket.

Statsborgerloven §§ 31a-31h har regler om saksbehandlingen i domstolen av søksmål om gyldigheten av vedtak etter § 7 annet ledd og § 26 b. Søksmålsfrister framgår av § 31b. Bestemmelsene i §§ 31c-31f regulerer oppnevning av særskilt advokat. Slik advokat oppnevnes av domstolen.

11 Advokatbistand og fritt rettsråd

I saker etter statsborgerloven §§ 7 annet ledd, 22 a femte ledd og 26 b har den saken gjelder, rett til fritt rettsråd uten behovsprøving, fri sakførsel uten behovsprøving og fritak for rettsgebyr jf. statsborgerloven § 27 sjuende ledd tredje punktum.

Informasjon om retten til fritt rettsråd og at personen kan la seg bistå av en advokat skal framgå av vedtak etter §§ 7 annet ledd og 22 a femte ledd, og forhåndsvarsel og/eller vedtak etter § 26 b. Det skal som hovedregel fremgå av forhåndsvarsel eller vedtak at personen må kontakte advokat selv.

11.1 Bistand med å kontakte advokat

I særlige tilfeller kan hensynet til å ivareta personens rettsikkerhet tilsa at UDI bistår personen med å kontakte advokat. Dersom saken er oversendt til departementet og departementet mener at saken har en slik karakter at UDI bør bistå med å kontakte advokat, vil departementet sende en forespørsel til UDI om dette. UDI vil på bakgrunn av en slik forespørsel, kontakte advokat.

11.2 Tidspunkt for eventuelt å kontakte advokat i saker etter §§ 7 annet ledd og 22 a femte ledd

Departementet mener behovet for advokat vanligvis først vil gjøre seg gjeldende når departementet er kommet til at en sak berører grunnleggende nasjonale interesser og/eller utenrikspolitiske hensyn og skal behandles etter disse reglene i statsborgerloven. Med mindre det gjøres særskilte undersøkelser som tilsier advokatbistand, vil det etter departementets vurdering generelt ikke være behov for advokat så lenge saken er til behandling i departementet. Dermed vil det først være aktuelt å kontakte advokat på tidspunktet for vedtak.

Dersom det er forhold i en konkret sak som tilsier at søkeren kan ha behov for advokatbistand på et tidligere tidspunkt, kan UDI etter avtale med departementet bistå søkeren med å kontakte advokat. Dette vil være unntakstilfeller.

11.3 Tidspunkt for eventuelt å kontakte advokat i saker etter § 26 b

Punkt 11.1 gjelder tilsvarende for saker etter statsborgerloven § 26 b.

Ved et forhåndsvarsel sendes varslet som hovedregel til personen selv. I særlige tilfeller kan departementet avtale med UDI at UDI bistår personen med å kontakte advokat.

Ved unnlatelse av forhåndsvarsel, kan departementet i særlige tilfeller avtale med UDI at UDI bistår med å kontakte advokat kontaktes samtidig som vedtaket fattes av departementet.

12 Plikt til å informere departementet i andre saker som berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn

Saker som ligger an til innvilgelse og som skal forelegges departementet er omhandlet ovenfor. Hensynet til grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn kan imidlertid gjøre seg gjeldende også i andre saker. Dette kan bl.a. være avslagssaker hvor ett eller flere av vilkårene for statsborgerskap i lovens § 7 første ledd ikke er oppfylt. Saker hvor det kan være aktuelt å dispensere fra lovens ordinære ervervsvilkår, fordi grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn kan anses å foreligge, må forelegges departementet for mulig instruks, etter rutinene under punkt 5, 6 og 7.

Ved avslag på norsk statsborgerskap etter statsborgerloven § 7 første ledd, der det er forhold i saken som kan indikere at saken kan berøre grunnleggende nasjonale interesser, må UDI/UNE likevel vurdere å varsle PST i tråd med Justis- og beredskapsdepartementets instruks G-20/2023 om behandling av saker som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser, utenrikspolitiske hensyn eller eksportkontroll etter utlendingsloven.

13 Håndtering av gradert informasjon

UDI og UNE må vurdere om det i en sak fremkommer opplysninger som må beskyttes av sikkerhetsmessige grunner i henhold til lov om nasjonal sikkerhet av 1. juni 2018 nr. 24 (sikkerhetsloven) § 5-3, eller om dokumentet for øvrig bør beskyttes, jf. instruks 17. mars 1972 nr. 3352 (beskyttelsesinstruksen) § 4 jf. § 3. UDI og UNE skal håndtere gradert informasjon i henhold til det til enhver tid gjeldende regelverk for dette.

Gradering skal skje i henhold til sikkerhetsloven § 5-3, hvor det sentrale tema er hvilken skadefølge det kan få dersom informasjonen blir kjent for uvedkommende. Det skal ikke benyttes høyere gradering enn nødvendig.

Det forhold at en sak inneholder opplysninger som gjør at den vurderes å berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn, vil i seg selv og etter en konkret vurdering kunne medføre at dokumentet bør graderes. Det samme gjelder det forhold at PST har vært i befatning med en statsborgersak som faller inn under instruksen.

En oversendelse mellom UDI/UNE og departementet, som inneholder opplysninger fra PST, må være gradert på samme nivå som PSTs vurdering, eventuelt høyere der det er grunnlag for det etter det aktuelle regelverket.

Informasjon som er gradert etter sikkerhetsloven kan bare håndteres av personer som har nødvendig sikkerhetsklarering eller autorisasjon, jf. sikkerhetsloven kapittel 8 og forskrift om virksomheters arbeid med forebyggende sikkerhet av 20. desember 2019 nr. 2053 (virksomhetssikkerhetsforskriften) kapittel 12, samt forskrift om sikkerhetsklarering og annen klarering av 20. desember 2019 nr. 2054 (klareringsforskriften).

Det forutsettes at personer som behandler gradert informasjon har god kjennskap til det aktuelle regelverket.

Departementet kan i medhold av virksomhetssikkerhetsforskriften § 31, jf. sikkerhetsloven § 5-3 og departementets alminnelige instruksjonsmyndighet, beslutte å omgradere dokumenter som er utstedt av UDI/UNE og gradert etter sikkerhetsloven.

For spørsmål om nedgradering av dokumenter som er gradert etter beskyttelsesinstruksen gjelder beskyttelsesinstruksen § 5 nr. 4.

14 Partsinnsyn

Alle spørsmål om partsinnsyn avgjøres av UDI eller UNE når saken er til behandling der. I de tilfellene der saken er oversendt departementet til behandling, skal spørsmål om partsinnsyn etter forvaltningsloven vurderes og avgjøres av departementet.

Dersom partsinnsyn vil gi søkeren tilgang til opplysninger om at saken vurderes som en sak som kan berøre grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn, eller innholdet i disse vurderingene, skal innsynsspørsmålet forelegges departementet før det avgjøres. UDI/UNE skal i slike tilfeller vedlegge et utkast til svar på begjæringen, i tillegg til dokumentene det er begjært innsyn i.

Departementet har instruksjonsadgang i saker om partsinnsyn, jf. statsborgerloven § 28 annet ledd.

Graderte dokumenter som er utstedt av andre enn UDI/UNE skal forelegges dokumentutsteder, for eks. PST eller Utenriksdepartementet, for en vurdering av omgradering i forbindelse med innsynsbegjæringen. PST skal for øvrig alltid forespørres dersom det kommer en anmodning om innsyn i PSTs opplysninger.

14.1 Klageoversendelse

Ved klage over avslag på begjæring om partsinnsyn skal UDI/UNE, sammen med klageoversendelsen, oversende departementet følgende dokumenter:

- kopi av UDIs/UNEs avgjørelse om partsinnsyn,

- klagen på UDIs/UNEs avgjørelse om innsyn,
- de dokumenter som skal klagebehandles samt dokumentlister (sladdet og usladdet), og
- tilbakemeldinger fra dokumentutstedere, for eks. PST og Utenriksdepartementet, vedrørende omgradering i forbindelse med innsynsbegjæringen.

Videre skal UDI/UNE i oversendelsesbrevet, gjennom henvisning til dokumentnummer, gjøre oppmerksom på hvilke dokumenter som skal klagebehandles av departementet. UDI/UNE skal også gjøre oppmerksom på hvilke hjemler som er benyttet som grunnlag for avslag på anmodning om innsyn. Ved graderte dokumenter hvor UDI har fastholdt graderingen i forbindelse med begjæring om partsinnsyn, skal UDI opplyse departementet om begrunnelsen for ikke å omgradere.

14.2 Samhandling med Justis- og beredskapsdepartementet

Saksdokumenter hos UDI/UNE, departementet og Justis- og beredskapsdepartementet vil kunne være delvis overlappende, eksempelvis ved at begge departementer har mottatt den samme vurderingen fra PST. I slike tilfeller vil det være behov for dialog og koordinering mellom UDI/UNE, departementet og Justis- og beredskapsdepartementet.

15 Journalføring av saker

Saker som oversendes departementet skal føres som papirsaker.

Aktuelle saker oversendes departementet i henhold til punkt 5, 6 og 7, uten at dette registreres i DUF. Når departementet skal fatte vedtak i saken, ekspederer departementet saken til seg selv i DUF.

Når departementet har fått overført saksansvaret registreres all korrespondanse i saken i departementets arkiv.

Dersom den aktuelle saken er til klagebehandling hos UNE og ikke tidligere er skjermet av UDI, skal UNE vurdere om saken skal skjermes og be om at UDI skjermer saken. I så fall skal det også foretas en vurdering av hvilke nærmere spesifiserte medarbeidere som har tjenstlig behov for tilgang til saken.

Dersom UDI har skjermet saken i DUF, skal UNE gi UDI tilbakemelding om hvilke nærmere spesifiserte medarbeidere som har tjenstlig behov for tilgang til saken. Ved oversendelse til departementet skal UDI gi spesifiserte medarbeidere i departementet tilgang til saken.

Vedtaksorganet registrerer vedtaket i DUF. Når departementet er vedtaksorgan skal UDI ved behov bistå departementet med slik registrering.

16 Mediehenvelser

Ved mediehenvelser i saker som skal oversendes/er oversendt til departementet, skal UDI/UNE alltid kontakte departementet før det eventuelt gis uttalelse i saken. UDI/UNE skal verken bekrefte eller avkrefte at en sak er oversendt til departementet for behandling før departementets tilbakemelding foreligger. Bakgrunnen for dette er sakskompleksets sensitivitet, jf. sikkerhetsloven § 5-4 og beskyttelsesinstruksen § 7.

Med hilsen

Toril Melander Stene (e.f.)
avdelingsdirektør

Truls Knudsen
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Justis- og beredskapsdepartementet
Utenriksdepartementet